

Stereotype Vorstellungen von typisch slavischen Sprachmerkmalen (bei tschechischen Puristen und Sprachschöpfern)

Tilman Berger, Tübingen

- (1) Vazby přechodníkové jsou ryze slovanské. (ZENKL o.J., 62)
- (2) Genitiv záporný, jehož se v staré češtině, v neporušené mluvě lidové, jakož i v jiných jazycích slovanských šetří co nejvíce, v nynější češtině působením němčiny víc a víc ustupuje akkusativu a nominativu. (BRUS 1894, 133)
- (3) Český jazyk má sice naproti německému větší volnost v pořádání slov ve větě, přece však jsou v tom jisté meze, jichž dobří spisovatelé čeští zpravidla šetřili ode dávna, a jež sluší zachovávat, zvláště ve slohu vážnějším.
Pravidla příslušná dokazují toho, že pořádek slov český, ano slovanský vůbec, shoduje se s pořádkem slov logickým neboli přirozeným. (BRUS 1894, 330)
- (4) Jazyky slovanské a s nimi náš český vynikají tím, že mohou vyjadřovati nejjemnější rozdíly dějové. Bohužel že působením cizím této přednosti jazyka našeho zapomínáme a spisovatelé naši nesprávně užívají tvarů končících, trvacích a opětovacích. (BRUS 1894, 329)
- (5) Zdravý cit jazykový, oživený zachovalou skladbou našich nářečí a skladbou tak příbuzných našemu jazykům polského a ruského, slovanštější jistotně nežli jst ta naše zubožena, poví nám nejlépe (...), kdy «český jazyk jiné vazby *nestrpí*», než správný instrumental slovanský. Tak Rusové, překládající z češtiny, mnohem častěji a ovšem i správněji užívají slovanského instrumental výrokového nežli český original. (BARTOŠ 1901, 62)
- (6) Jiný způsob, jak vhodně nahrazovati podstatná jména slovesná, aby nevedlo jich přílišné užívání k jednotvárnosti, jsou vazby přechodníkové. Způsob ten jest tím vhodnější, že je ryze slovanský. Naše obecná řeč se neprávem chová k přechodníkům vpravdě macešsky. (ZENKL o.J., 60)
- (7) Slovio (Mark Hucko), Slovo (Štefan Vítězslav Pilát), Glagolica (Slavoboj Richard Rujbar)
- (8) weitere künstliche Sprachen: Slaveni (Libor Sztemon), Vranian (Ferenc Valoczy), Seversk (Libor Sztemon), Proslava, Nashica, Sevorian usw.
- (9) Novju mezxunardju jazika! Perv bil Volapuk, Esperanto i Ido. Teper es Slovio. Esperanto i inju sintetikju jazikas bil dobrju misl, no to bil mozx upotrebit tolko dla govorenje so inju Esperantists. Slovio moxzete upotrebit dla govorenje so cxtirsto milion slavju Ludis na celuju Zemla. Ot Praga do Vladivostok; ot Sankt Peterburg cxerez Varsxava do Varna; ot Sredzemju More i ot Severju More do Tihju Okean. Slovio imat prostju, logikju gramatika i Slovio es idealju jazika dla dnesju ludis. Ucxijte Slovio teper!

The new international language is taking the World by storm! First there was Völapük, Esperanto and Ido. Now there is Slovio! While Esperanto and the other planned languages were an excellent idea, you could use them only in one place: to talk to other Esperantists. Because they were created out of too many unrelated languages, no one could understand them nor use them without some effort. Slovio is the only planned language which you can put to an immediate use around the world.

- (10) The flexibility and the richness of the Slavic languages lies in their ability to form new words with prefixes and suffixes. This ability of the Slavic languages had been copied by Esperanto and by most other planned languages. Naturally, Slovio has this ability too. (Slovio)
- (11) Slovo je projektem, který si klade za cíl kodifikovat obecně slovanský jazyk, srozumitelný a použitelný pro všechny Slovany. Nejedná se o jazyk umělý, hláskové i tvaroslovně je Slovo založeno na praslovanštině, která byla společným základem pro všechny Slovany. (Slovo)
- (12) Rody jsou stejně jako v češtině tři – ženský, mužský a střední. Jejich rozlišování obvykle nečiní slovanskému mluvčímu žádné potíže. (Slovo)
- (13) My opinion is that all conceptions must unificate their vocabulary. The differences may be only in grammars. Why I created my own language? Because grammar of the Slovio is very easy, so easy that it sounds such a non-slavic language. But I must say, that people understand Slovio very well. The Slovo has a grammar which is too complicated. And worst, it isn't complete. Praslov is very young conception and it hasn't grammar, not yet. I will appeal on other authors in order to unificate our vocabulary. And I hope that some of our grammars, or their mixture will be a winner. And that we all will bring a new common slavic language. (Glagolica)
- (14) This common slavic grammar is very distanced from our modern languages, so I had to make many changes. For example there was a *dual*, *aorist*, *imperfectum* etc. These forms were in our old languages. I know that only a Lusathian sorb has these forms in their modern language. In other modern slavic languages we have only fragments of these forms, for example a *dual* has remains in declension of numeral „two“. (Glagolica)
- (15) I hope that the grammar is like to all slavic grammars, and is easier than they are. For example Glagolica hasn't animacy and inanimacy.

Literatur

BARTOŠ, F.: Nová rukověť správné češtiny. Telč, 1901.

BRUS: Brus jazyka českého. Praha: Otto, 1894.

ZENKL, P.: Příručka správné mateřštiny. Praha: Vilímek, o.J.